GŁOS POMORSKI

Nr. 38 — Rok 4. (GAZETA POMORSKA) **Numer pojedyńczy 200.000 mk.**

Prenumerata miejscowa: Przy odbiorze w ekspedycji i w agenturach miejscowych miesięcznie **3.812 500** mkp., przedpłata na poczcie z odnoszeniem do domu miesięcznie **4 324 500** mkp. — pod opaską w Polsce i do Gdańska 5.600.000 mkp., do Niemiec 7.500.000 mk. polskich lub ich wartość walutowa, do Francji 18,— fr., (z wysyłką co 2-gi dzień 14 fr.) do Anglji 5 shillingów, do Stanów Zjednoczonych 80 cents W razie nieprzewidzianych wypadków, jak strejki, przeszkody techniczne i. t d. prenumeratorzy nie mają prawa żadania niedostarczonych numerów, lub zwrotu prenumeraty. — Przy waloryzacji obowiązuje odpowiednia dopłata. Rękopisów nadesłanych nie zwraca się

Rachunek bieżący: Bank Powiatowy Grudziadz, Bank Związku Spółek Zarobk., Danziger Privat-Aktienbank Gdańsk i Grudziadz, P. K. K. P. Grudziądz — Konto czekowe: **Gdańsk nr 2980.** Konto pocztowe: Kasa Oszczędności, Oddział w Poznaniu nr. **201193.** Miejsce płatności wykonania **Grudziądz.**

Ogłoszenia z Polski. Wiersz wysokości milimetra **w dziale ogłoszeniowym** na stronie 8-łamowej 100.000 mk. **w dziale reklamowym** na stronie 1-3 łam. przed tekstem 500.000 mk., wśród tekstu 300.000 mk., za tekstem 240.000 mk, dla W. M. Gdańska obowiązują te same ceny, dla **Niemiec** dochodzi **150%** nadwyżki, dla reszty zagranicy 200% nadwyżki, płatne w markach polskich lub ich wartości walutowej. Za tłomaczenia oblicza się 20% nadwyżki. — **Rachunki** są natychmiast płatne. w razie zwłoki dłuższej niż 72 godzin stosować będziemy ceny bieżące. Każda nowa podwyżka taryfy obowiązuje wszystkie ogłoszenia zlecane przed dniem zmiany cen — **Administracja nie przejmuje** odpowiedzialności i za terminowe umieszczenia ogłoszeń.

Dyrektor przyjmuje od godz. 10-tej do 11-tej przed południem.
Redaktor Naczelny przyjmuje od godz. 11-tej do 12-tej w południu.

Redakcja i Administracja Grobiowa 27 29. | **Grudziądz,** piątek, dnia 15-go lutego 1924. | Telefon nr. **50 i 51.**

Wielka pożyczka elektryfikacyjna dla Polski.

(Od własnego korespondenta.)

Warszawa, 14 lutego.

Angielskie Ministerstwo Skarbu zatwierdziło ostatecznie pożyczkę elektryfikacyjną dla Polski w sumie 1.250 000 funtów st.

Z sumy tej w pierwszej linji skorzystają przedsiębiorstwa zgrupowane w koncernie Tow. Elektrycznego „Siła Światło".

Podziałem pożyczka rozporządza Tow. „The Power and trakt'on finonsing Company" (Tow. finansowania siły i trakcji) w Londynie, mające oddział w Warszawie.

Pożyczka ta ma bardzo doniosłe znaczenie. Jest ona przedewszystkiem pierwszym krokiem ze strony kapitałów zagranicznych do angażowania się w przedsiębiorstwach w Polsce i to inwestycyjnie. Jest to więc oczywisty dowód zaufania zagranicy do rozwoju gospodarczego Polski. Pozatem podkreślić trzeba jeszcze jedno znaczenie tej pożyczki. Oto jest ona poważnem poparciem dla naszego przemysłu elektrycznego w walce z przemysłem niemieckim, który korzystając z niezwykłej swojej siły wtej dziedzinie, starał się zdusić w Polsce wszelkie zarodki samodzielnego przemysłu polskiego i usiłował uzależnić od siebie wszystkkie przedsiębiorstwa elektryczne w Polsce.

W obecnym momencie kryzysu sanacyjnego ta pożyczka elektryfikacyjna nabiera szczególnego znaczenia.

Program Konferencji międzynarodowej proponowanej przez Mac Donalda.

Londyn, 13. 2. (Pat.) „Daily News" donosi, że program konferencji międzynarodowej którą zamierza zwołać Mac Donald. ma obejmować następujące punkty:

1) uchwalenie wykonania propozycji komitetów rzeczoznawców, przyczem wykonanie tych propozycji byłoby przeprowadzone pod kierunkiem komisji Ligi Narodów. 2) Udzielenie Niemcom moratorjum na 4 i pół lat Po upływie tego terminu międzynarodowa komisja ustaliłaby raty roczne, które Niemcy płaciłyby z tytułu odszkodowań. 3) Udzielenie Francji przez Anglię 20-letniego moratorjum dla spłaty długów francuskich. 4) Przekazanie kontroli wojsk. w Niemczech Lidze Narodów.

Ameryka nie wezmie udziału w Konferencji o ograniczeniach zbrojeń morskich.

Przedstawiciele Ameryki zasiadać nie chcą przy jednym stole z bolszewikami.

Wiedeń, 1 2. (Pat.) „N. Fr. Presse" donosi z Rzymu: Według tutejszych wiadomości, Ameryka nie wezmie udziału w konferencji w sprawie ograniczenia zbrojeń na morzu, zwołanej przez Ligę Narodów nawet w półoficjalnej formie. Ameryka uzasadnia swoje stanowisko tem, że nie może zgodzić się, aby przedstawiciele Ameryki zasiadli przy jednym stole z przedstawicielami Rosji sowieckiej.

Co dzieje się w Rosji?

Plądrowanie w Moskwie. Załoga Kremlu niepewna. Ruch powstańczy na prowincji.

(Od własnego korespondenta.)

Berlin, 13 lutego.

Berliński „Lokal Anzeiger" donosi, że „Nowyj Ruskij Wiestnik" zamieszcza wiadomość. iż w Moskwie panują od szeregu dni bardzo poważne rozruchy. Po ulicach krążą samochody, zapełnione uzbrojonymi ludźmi jak za pierwszych dni rewolucji. Tłumy wpadają do restauracji, plądrują i rabują nowych bogaczów sowieckich. Rada komisarzy ludowych zarządziła cały szereg środków ochronnych, do stolicy są wysyłane coraz nowe oddziały wojska, gdyż załoga Kremlu uważana jest za niepewną. Podróżnych udających się do Moskwy zawraca się z drogi, a tych z pośród nich którzy nie potrafią się dostatecznie wylegitymować, aresztuje się.

Z prowincji nadchodzą również wiadomości o ukazywaniu się coraz liczniejszych oddziałów powstańczych i o buntowaniu się poszczególnych pułków czerwonej armji.

32% dodatku drożyźnianego w bonach złotych dla senatorów.

Warszawa, 13. 2. (Pat.) W dniu dzisiejszym odbyło się posiedzenie konwentu senjorów Senatu, na którem pastanowiono, że wszyscy senatorowie pobiorą 32 proc. dodatku drożyźnianego w bonach złotych. Postanowiono również, że następne posiedzenie odbędzie się dnia 27 bm.

Warszawa, 13. 2. (Pat.) Sejmowa komisja administracyjna odbyła dziś tajne posiedzenie w związku z wnioskami PPS., Wyzw., Jedn. Lud. oraz posłów klubu Chrześc. Dem. w sprawie tajnych organizacji.

Pierwsze posiedzenie polsko-niemieckiej konferencji w Genewie.

Genewa, 13. 2. (Pat.) Wczorajsze pierwsze posiedzenie polsko-niemieckiej konferencji w sprawach, wynikających z art. 3 i 4 traktatu o mniejszościach narodowych. otworzył przewodniczący konferencji przedstawiciel Brazylji w Radzie Ligi Narodów p. Souza Dantas. W wygłoszonem przemówieniu przewodniczący powitał delegacje obu stron i wyraził nadzieję co do pomyślnych wyników rokowań.

Rząd amerykański zaprzecza.

Paryż. 13. 2. (Pat.) Rząd amerykański zaprzecza jakoby nawiązał rokowania z Francją w sprawie nabycia wysp antylskich wzamian za anulację długów wojennych Francji. Wiadomość ta jest całkowicie pozbawiona podstawy. gdyż rząd francuski nigdy nie miał zamiaru pozbawienia się jakiejkolwiek części posiadanych terytorjów.

Członkowie komitetu rzeczoznawców opuszczają Berlin.

Berlin, 13. 2. (Pat.) Członkowie pierwszego komitetu rzeczoznawców opuścili Berlin dziś wieczorem. Komitet wysłuchał jeszcze przemysłowca Stinnesa. który przedłożył dane. dotyczące przemysłu niemieckiego oraz Mendelsona. który zdał sprawę z sytuacji bankowej Niemiec.

Manifestacja organizacji bojowych w Niemczech.

Berlin, 13. 2. (Tel.) W sobotę odbyła się w Hannowerze olbrzymia manifestacja wszystkich nacjonalistycznych organizacyj niemieckich, które posiadają własne bojówki. W manifestacji uczestniczyło około dziesięć tysięcy członków Stahlhelmu i Jungdeutscher Orden z Hanoweru, z Westfalji, prowincji Nadreńskiej. Poszczególne oddziały przybyły ze sztandarami na których widniała trupia głowa. Główna uroczystość odbyła się w sali miejskiej w której jednak zaledwie połowa uczestników manifestacji znalazła pomieszczenie. Dla drugiej połowy przygotowano festyny w dawniejszych halach wystawowych. Jako główny mówca wystąpił generał Crammon, który należał dawniej do komisji pertraktacyjnej w sporach wojskowych z Ententą. Gen. Crammon działał dłuższy czas w Prusach Wsch. przy tworzeniu tajnych i konspiracyjnych organizacyj. Obecnie należy on do najbliższych powierników Hindenburga. Hindenburg, który miał w manifestacji uczestniczyć, przybyć nie mógł z powodu choroby.

Proklamacja faszystów do narodu włoskiego.

Rzym, 13. 2. (Pat.) Zarząd partji faszystowskiej ogłosił proklamację do faszystów włoskich w której oświadcza m. i., że chwila ogłoszenia listy kandydatów z partji faszystowskiej, winna być uważana za mobilizację mającą na celu propagandę faszyzmu w narodzie włoskim.

Poważne położenie w Bułgarji.

Sofja, 13. 2. (Pat.) Niektóre dzienniki zagraniczne donoszą jakoby sytuacja w Bułgarii była nadal poważna a kraj znajdował się w przededniu zamieszek. Bułgarska agencja telegr. upoważniona jest do oświadczenia, iż wszelkie tego rodzaju pogłoski są bezpodstawne. W sytuacji wewnętrznej nie zaszło nic takiego co mogłoby usprawiedliwić podobnie alarmujące pogłoski.

Gdzie pozostają „zadawalniające" przyrzeczenia pana Rauschera?

Grudziądz, 15 lutego.

(d. kon.) Po „zadawalniającem" oświadczeniu w ministerstwie spraw zagranicznych pana Rauschera, reprezentanta niemieckiego w Warszawie, głucho jakoś i cicho w sprawie odszkodowań wydalonych i poszkodzonych Polaków z Meklenburgji, Bawarji, Monachjum i Berlina. Pat..iczna, agencje telegraficzne urzędowe i półurzędowe milczą wymownie. Daremnie szukamy wiadomości, że zapowiedziane komisje już działają, że wydaleni powrócili do swych siedzib zamieszkania, że zwrócono im wykradzione mienie, że wogóle stało się zadość słusznym żądaniom pokrzywdzonych. Szukamy daremnie, albowiem szeroki ogół polski dbały o autorytet państwowy i powagę państwa żadną miarą nie zadawalnia się gestem wydaleń i pospiesznem cofnięciem tychże.

O ile rząd nasz milczy i zadawalających nie daje wyjaśnień, to konieczna jest, by Sejm nasz jaknajprędzej zajął w tej sprawie stanowisko i rozpatrzył wnioski nagłe, wniesione do laski marszałkowskiej, a mianowicie:

1. aby rząd wydalił bezzwłocznie cudzoziemców podejrzanych o nielojalność względem Rzeczypospolitej Polskiej oraz zajmujących mieszkanie i warsztaty pracy ze szkodą obywateli polskich,
2. aby usunął cudzoziemską ludność niemiecką mieszkającą wzdłuż granicy polsko-niemieckiej,
3. aby przeprowadził wydalenie powyższych cudzoziemców jaknajspieszniej, z konsekwencją, z stanowczością i nieodwołalnie.

Słusznie podkreślają wnioskodawcy, „że bezkarność gwałtów, jakich dopuszczają się władze niemieckie na Polakach, rugując ich w najbrutalniejszy sposób i w najnieszczęśliwszych okolicznościach, wśród ostrej zimy i ze stratą mienia uwłacza autorytetowi i godności Państwa Polskiego zarówno w oczach własnych obywateli, jak i w opinji świata i rozzuchwala jeszcze bardziej niemiecką pięść i niemieckie bezprawie, wymierzone przeciw Polakom pozostałym w Niemczech."

Żądaniom stawianym rządowi po poprzedniej uchwale Sejmu, przyklaśnie tylko ogół polski i podpisuje się pod nie

1. aby rząd przerwał bezzwłocz. układy z Niemcami, zainicjowane przez ich przedstawiciela, a mające na celu uchylanie się Niemiec przed następstwem gwałtów dokonanych na obywatelach polskich
2. aby podjął natychmiast zastosowanie retorsji do Niemców, nie posiadających obywatelstwa polskiego,
3. aby przeprowadził retorsję jaknajspieszniej, z konsekwencją, stanowczością, ostatecznie i bez odwrotu.

* *

Z ubolewaniem i żywą troską patrzymy na chwiejność, i co gorsza. nie zdecydowanie naszej polityki mniejszościowej mianowicie wobec żywiołu niemieckiego. Po uleganiu „przedstawieniom" pana Rauschera i kompromitującem cofnięciu wydaleń byliśmy zdania, że częściowo kłaść to możemy na karb interregnum, panującego w ministerstwie spraw zagranicznych. Dziś jednak, gdzie pan minister Zamoyski objął urzędowanie, spodziewać się należy. że polityka nasza w stosunku do Niemców przybierze formy stałe, konsekwentne, idące po myśli interesów państwowych.

Najfatalniejsze wywiera to wrażenie, gdy władze wojewódzkie z nakazu wyższego dekretują krótkoterminowe wydalenie, a gdy w tym samym prawie momencie znowu z nakazu wyższego, anulują jeszcze przed raz wydane rozporządzenia. —

Polacy b. zaboru pruskiego idenytfikują się z posłami, domagającymi się stanowczości polityki naszej wobec Niemców. W interesie zagrożonych kresów zachodnich, a także w interesie państwa.

„Die beste Verteidigung ist der Hieb" mówi Niemiec. Acz kolwiek wysoce cenimy orędzia Ligi Narodów i wyroki trybunału haskiego, to jednakowoż dopiero wtedy staną się one kwintesencją myśli pacyfistycznej i porozumienia narodów, gdy równą miarą traktować będą nas jak i Niemców. Dopóty one jednak na nas nakładają więzy, a Niemcom wszelką pozostawia swobodę wydalania poniewierania i pomiatania naszymi braćmi. domagamy się zawieszenia tych wyroków i orędzi tak długo, dopóki retorsjami i odwetem tak Niemców jak prześwietną Ligę Narodów i wysoki Trybunał haski nie przekonamy. że „nie jesteśmy wilkami, coprawda stworzeniami boskiemi, których mimo to się zabija."

Oko za oko, ząb za ząb, policzek za policzek — oto nasze żądania w stosunku do Niemców. Bez prowokacji! Lecz za prowokację — czyn! Czyn stanowczy, zdecydownay. konsekwentny!

W nim leży rozwiązanie trudnej na pozór zagadki — porozumienia polsko-niemieckiego ...

Odezwa do żydów całego świata.

Wydał ją żyd, nawołujący swoich współplemieńców do zmiany zdradzieckiej polityki wobec Polski.

W Poznaniu ukazała się ośmiostronicowa ulotka p t.: Dekret do żydów całego świata." —

Autor, ukrywający się pod pseudonimem „Wacław Bojomor Milewski" nazywa się Muttermilch, zresztą w dekrecie swoim jawnie o swem pochodzeniu żydowskiem mówi.

Ulotka, utrzymana w stylu mesjanicznym, gromi politykę mocarstwa anonimowego, wytyka błędy i grzechy, popełnione przez żydów wobec narodu i państwa polskiego i nawołuje żydów do poprawy. O całości dekretu dadzą czytelnikowi pojęcie następujące słowa z przedostatniej wyjęte stronicy:

„Od dziś polityka Wasza (żydowska) wobec Polski musi uledz zmianie radykalnej. Pierwszym zaś krokiem na drodze odkupienia grzechów Waszych wobec Polski niechaj będzie złożenie przez żydów całego świata do Skarbu Państwa Polskiego kwoty 100 miljonów dolarów lub ich równowartości. Sciągnięciem odkupicielskiej ofiary tej, mającej zaznaczyć zwrot w polityce Waszej wobec Polski, mają zająć się zarządy gmin żydowskich wszystkich krajów. Przez ofiarę tę, zmywającą choć w cząstce grzechy Wasze wobec Polski, umożliwicie sobie zatrzymanie się na manowcu wiodącym Was do zguby i wkroczenie na drogę, wiodącą do zbaweinia."

O tym szlachetnym geście żyda-obywatelapolskiego St. Pieńkowski w „Gazecie Porannej" tak pisze:

„Miło mi przedstawić ogółowi polskiemu i w jasnem świetle postawić ten wyjątkowy i jak dotąd, jedyny, szlachetny z tamtej strony głos w sprawie żydowsko-polskiej. Lecz jednocześnie z całą siłą, na faktach i doświadczeniu oparty, wyrazić muszą przekonanie, że głos ten jest i pozostanie głosem wołającego na puszczy.

Są, owszem, z pośród żydów wyjątki w rodzaju pana Muttermilcha. Sam osobiście znam, lub znałem paru żydów, dla których żywię szacunek i życzliwość. Ale tych kilka kropel jasnych i czystych nie zatrzyma mętnej rzeki żydowskiej, poprzez narody płynącej, nie odmieni kierunku jej, ani jej nieoczyści.

Sprawa żydowska zaszła już zbyt daleko, nurt jej sięgnął zbyt głęboko. W grę tu wchodzą siły na tysiąclecia mierzone, siły rasy, kultury i tradycji, siły duszy narodu i religji, potężne prawa bijologiczne i społeczne dla których odmiany trzebaby równych im sił, potęg i praw, oraz niemniejszych czasu okresów. Wobec całej tej lawiny dziejowej głos p. Muttermilch jest kwileniem skowronka w cyklowym wirze huraganu.

Zapewne będę miał jeszcze sposobność i możność powrócenia do tej sprawy i zasadniczego jej omówienia. Tymczasem zwrócę tu jeszcze, na zakończenie, uwagę na sposób, którym p. Muttermilch proponuje widome rozpoczęcie owego zwrotu w polityce żydowskiej. Nie wiem, czy ze strony autora jest-to znajomość psychologji żydowskiej, czy własny bezwiedny jej wyraz. Tak czy owak autor liczył się tylko z duszą żydowską (w owej propozycji zebrania stu miljonów dolarów na skarb Polski) a wcale z duszą polską się nie policzył.

Jest to oczywiście sprawa nierealna, całkiem obłoczna, romantyczna i mesjaniczna. W każdym jednak razie, nawet w dziedzinie romantycznej teorji rzecz osądzając, śmiem autora zapewnić, że naród polski nie przyjąłby od żydów pieniędzy, a państwo polskie bierze od nich tylko podatki.

Sam już ten sposób „ofiary oczyszczającej" tak naiwnie przez p. Muttermilcha proponowanej, daje każdemu przed oczy świadectwo niezgłębionej i bezgranicznej przepaści, dwa narody i dwie rasy dzielacej.

Przemówienie wyborcze prez. Coolidge.

Nowy Jork, 13. 2. (Pat.) W mowie wyborczej oświadczył prezydent Coolidge że ostatnie wydarzenia nie są tego rodzaju, aby mogły wpłynąć na politykę zagraniczną Stanów Zjedn.. Widoki uregulowania sytuacji w Europie są jednak — zdaniem prezydenta — pomyślniejsze. Prezydent Coolidge wskazał następnie na znamienny fakt udziału trzech obywateli Stanów Zjedn. w komitetach rzeczoznawców i stwierdził, że jakiekolwiek rozwiązanie omawianych przez komitety zagadnień będzie wymagało jednak pożyczki, dlatego prezydent oświadczył się za wywozem zagranicę kapitałów, które nie są niezbędne dla interesów wewnętrznych kraju. W końcu zaznaczył Coolidge, że Stany Zjedn. są gotowe współpracować nad ograniczeniem zbrojeń.

Exposé p. ministra Zamoyskiego w komisji spraw zagranicznych.

Stanowisko państw europejskich do Sowietów. — Podstawą naszego stosunku do Rosji jest traktat ryski. — Nasz stosunek do Niemców. — Rozstrzygnięcie jakbądź kwestji Jaworzyny nie wpłynie na nasze stanowisko do Czechosłowacji. — Kwestja Kłajpedy. — Francusko-angielskie zagadnienia — Konferencja bałtycka.

Warszawa, 13. 2. (PAT). Na dzisiejszem posiedzeniu komisji spraw zagranicznych określił p. minister Zamoyski jak następuje całokształt polityki międzynarodowej:

Zrozumiecie szanowni Panowie, że mówić nie mogę o tem, co zrobiłem, gdyż objąwszy urzędowanie od kilku dni dopiero czasu nie miałem, aby wiele zrobić. Będę się więc musiał ograniczyć do zwrócenia waszej uwagi na ważniejsze momenty polityki międzynarodowej oraz do poinformowania was o stanowisku, jakie wobec nich zajmuję przyczem dla względów, które niewątpliwe wszyscy panowie zrozumiecie w szczegóły wdawać się nie będę

Z naszego punktu widzenia do najważniejszych w Europie wypadków zaliczyć należy dókonywującą się zmianę stanowiska dotychczasowego państw europejskich w stosunku do związku republik sowieckich. Zmiana ta, jak panom wiadomo, wyraziła się w uznaniu sowietów de jury przez Anglję i Włochy i w zawarciu traktatu włosko-rosyjskiego. Kwesta wejścia na tę drogę również jest rozważana przez szereg innych państw. Konsekwencją tego będzie wejście związku republik sowieckich w normalne stosunki z państwem Europy zachodniej, co mam nadzieję, wzmocni gwarancję pokojowej polityki naszego sąsiada ze wschodu. W ślad za uznaniem de jure pójdzie rozwój stosunków gospodarczych między Rosją a innemi państwami, w którym i naszym zamiarem jest wziąć udział. Kierowany właśnie temi zamierzeniami, w instrukcjach dla nowego posła p. Darowskiego położył rząd nacisk na jego zadania w dziedzinie ekonomiczne równolegle z politycznemi i sam zresztą wybór osoby naszego przedstawiciela o kierunku polityki w tym względzie świadczy. Oczywiście podstawą naszych stosunków ze związkiem republik sowieckich jest traktat ryski, do którego wykonania w całej pełni dążyć będziemy.

Przechodząc do naszego sąsiada z zachodu, chcę zatrzymać uwagę panów na interesującej dzisiaj sprawie sanacji finansów Niemiec i rozwiązania problemu reparacyjnego. Powinno się w bliskim czasie wyjaśnić, czy rządowi niemieckiemu uda się w trwały sposób opanować sytuację finansową i doprowadzić do tej sanacji, czy zaś groz Niemcom dalsze pogorszenie w tym względzie, z czem powróciłyby obawy poważnych zawikłań wewnętrznych, których byliśmy świadkami ubiegłej jesieni. Niestety stan umysłów w Niemczech ciągle jeszcze nie daje nam pewności, czy państwo wejdzie na drogę pokojowego rozwoju na gruncie istniejącego stanu rzeczy uwarunkowanego traktatami, co wskazuje na potrzebę utrzymania ścisłego kontaktu z państwami, które sobie postawiły za zadanie czuwanie nad utrzymaniem pokoju i przywrócenia normalnego współżycia narodów na kontynencie europejskim.

Z tego względu należy powitać z zadowoleniem układ pomiędzy Francją a Czechosłowacją. Ostatnie wypowiedzenie się p. Benesza w komisji spraw zagranicznych pozwala nam mieć nadzieję na postępy rozwoju naszych stosunków z republiką czechosłowacką, nad którym prace uważam za swoje bardzo ważne zadanie. Jestem przekonany że przy dobrej woli z obu stron można przeszkody do porozumienia się usunąć, trzeba tylko, aby nie objawiano i tu i tam tego ducha nieprzejednanego w sporach sąsiedzkich, aby wykazano zdolność poświęcenia rzeczy mniejszych dla większych. Wtedy sprawa ludności polskiej w granicach republiki czechosłowackiej wejdzie na inne tory i drobne kwestje terytorjalne nie będą miały tak ostrego charakteru. Oczekiwać należy, że kwestja Jaworzyny, która obecnie znajduje się w rękach komisji delimitacyjnej będzie wkrótce zakończona. Jakiekolwiek wzięcie obrotu nie odpowiadające naszym zadaniom z chwilą zapadnięcia ostatecznej decyzji nie może nadal odgrywać roli w stosunkach między obu państwami.

Bez porównania ważniejszą jest sprawa Kłajpedy, mająca doniosłe znaczenie dla rozwoju gospodarczego naszego państwa. Dzisiaj nic nowego o niej zreferować nie mogę. Delegat Ligi Narodów p. Norman Davies znajduje się obecnie na miejscu, gdzie się zajmuje badaniem sprawy. Stanowisko rządu zostało ściśle określone przez moich poprzedników i tu nie mam nic do dodania. Przemawiają za tem stanowiskiem nietylko względy szczególne, wypływające z interesów naszego państwa, ale względy ogólniejsze, mianowicie potrzeba ustalenia warunków gospodarczego współżycia narodów Europy i normalnych pokojowych stosunków między państwami. Z żalem muszę stwierdzić, i postępowanie rządu litewskiego i jego enuncjację nawet bardzo świeżej daty wskazują, że po tamtej stronie dotychczas zrozumienia tych względów niema. Liga Narodów, której Konferencja Ambasadorów realizację tej sprawy przekazała i której właśnie celem jest utrwalenie pokoju w Europie na gruncie ekonomicznego współżycia narodów — wobec tego, że Polska i Litwa w skład jej wchodzą — uważa za swoje zadanie sprawe do końca przeprowadzić. Mamy nadzieję, że stanie się to bez uszczerbku dla jakichkolwiek interesów bez szkody dla położenia ogólnego Europy i zachowaniem autorytetu samej Ligi.

Powracając do zagadnienia sanacji finansowej w Niemczech, o którem wspominałem poprzednio, zaznaczam, że jest ono ściśle związane z problemem reparacyjnym, który ma tak doniosłe znaczenie dla naszego wielkiego sojusznika na zachodzie i stanowi jedną z głównych trosk jego polityki. Ta sprawa jakoteż sprawa bezpieczeństwa Francji i pokoju Europy, stanowiące oddawna główny przedmiot dyskusji politycznej pomiędzy rządami Francji Wielkiej Brytanji, wchodzą dziś w nową fazę zmiany rządu w Anglji. Niema powodów do przypuszczenia, aby rząd Labour Party z Ramsay Mac Donaldem na czele odchylił się znacznie od dotychczasowej linji politycznej angielskiej. Po oświadczeniu nowego premjera Wielkiej Brytanji należy oczekiwać, że porozumienie między dwoma mocarstwami na gruncie uwzględnienia słusznych postulatów z tej strony, która jest najbardziej zainteresowaną tj. Francji, nastąpi ku uspokojeniu i zadowoleniu wszystkich, którym utrzymanie pokoju w Europie jest drogie.

Wypada mi przy rozpoczęciu moich funkcji być gospodarzem na konferencji państw bałtyckich, a która zbierze się w Warszawie dnia 15 bm. Konferencja ta nie jest nadzwyczajnym zjazdem, wywołanym nagłemi potrzebami bieżącej chwili ale jest jedynem z perjodycznych spotkaniem ministrów spraw zagranicznych naszych państw, które wobec wielu wspólnych interesów zarówno politycznych jak i gospodarczych służą do utrzymania i zacieśnienia stosunków nas łączących, oraz do rozważania zagadnień chwili. Kładę silny nacisk na to że nie jest to porozumiewanie się zwrócone przeciw komukolwiek, lecz pracą pozytywną nad rozwojem naszych krajów na gruncie pokojowym.

Wierzę, że za następnym razem będę mógł panów poinformować o wynikach konferencji, której przygotowywaniem dzisiaj jestem zajęty.

Dyskusja.

Pos. Perl (PPS) uważa expose p. ministra za bardzo ogólnikowe, więcej nadające się jako manifestacyjne expose dla zagranicy i tłumaczy to sobie nieznajomością naszego terenu parlamentarnego ze strony p. ministra Zamoyskiego. W sprawie niemieckiej p. minister nie zaznaczył, czy będziemy pomagali Niemcom w sprawie utrwalenia demokracji do ogólnego uspokojenia Niemiec, co jest bezwzględnie w naszym interesie. W tym kierunku należy zbliżyć się do polityki angielskiej. Z resztą pozycja nasza w Lidze Narodów jest głównie przez to słaba że zarzucają nam nieodpowiednie postępowanie wobec mniejszości. P. Perl podnosi fakt, że Mac Donald, zanim jeszcze został premjerem wyraził wątpliwość co do słuszności granic, ustalonych przez traktaty pokojowe. My z naszego stanowiska musimy bezwzględnie bronić nietykalności naszych granic, w przeciwnym razie mógłby powstać z tego nowy konflikt wojenny. P. Perl uważa, że powinniśmy dążyć do rozszerzenia kompetencji Ligi Narodów Dalej mówca porusza sprawę sojuszu francusko-czechosłowackiego i widzi w nim niebezpieczeństwo zwłaszcza, gdyby sojusz ten miał doprowadzić do zbliżenia Rosji i Francji za pośrednictwem Czechosłowacji.

Pos. Stroński (Chrz. Nar.) polemizuje z p. Perlem wykazując, że expose p. ministra jest zupełnie wystarczającem i daje to wszystko, czego po niem oczekiwać można było. Na wstępie mówca zestawia expose p. ministra z wczorajszem przemówieniem premjera angielskiego i stwierdza, że ten rząd nie podał ścisłych i jasnych poglądów choćby dlatego, że sprawy te są dopiero w biegu. O ile chodzi o stosunek do Francji i do Anglji, p. Stroński uważa, że może być jednocześnie polityka samodzielną polityka bezwzględnego trzymania się sojuszów już zawartych. P. Stroński nie widzi niebezpieczeństwa, które p. Perl upatruje w sojuszu franc.-czeskim i przypisuje sprawę rzekomego pośrednictwa Czechosłowacji w porozumieniu Francji z Rosją pewnym artykułom prasowym tendencyjnie inspirowanym przez osobniki osobiście zainteresowane. Jeżeli Francja chce się porozumiewać z Rosją, to lepiej uczyni to bezpośrednio, aniżeli używając jakiejkolwiek bądź pomocy. Co do obaw p. Perla że Czechosłowacja mogłaby w razie konfliktu między Polską a Rosją stanąć po stronie tej ostatniej, p. Stroński uważa, że jednakowoż sojusz francusko-czechosłowacki zmusza politykę czeską do liczenia się z ewentualnością konfliktu między Francją a Niemcami raczej wiąże Czechosłowację w tym wypadku, co i dla nas jest bezwzględnie korzystne.

Pos. Niedzielski (Wyzw.) zaznacza, że nie naruszając w niczem przymierza z Francją, które w Polsce nie znajduje w żadnym obozie przeciwników można jednakowoż doprowadzić do polityki samodzielnej której najbliższem zadaniem byłoby zbliżenie do Anglji. Dopuszczenie Niemiec do Ligi Narodów zarówno uważa za pożądane, natomiast nie widzi prawdobodobieństwa przystąpienia do niej Rosji.

Pos. Harusewicz (ZLN) zwraca uwagę, że pogląd p. Perla, jakoby expose było tylko ogólnikowe już przez to okazał się nieścisły że zarówna p. Perl, jak i p. Niedzielski w dwóch długich przemówieniach polemizowali z treścią expose. W sprawie Ligi Narodów i stosunku Polski do niej mówca wypowiada etn sam pogląd, kóry już w przemówieniu p. Strońskiego znalazł swój wyraz

W końcu posiedzenia zabrał głos na propozycję p. min Zamoyskiego p. Ciechanowski, radca poselstwa w Londynie który podał cały szereg wyjaśnień co do obecnego rządu angielskiego i jego stosunku do Polski. Dalszy ciąg dyskusji odbędzie się w piątek na następnem posiedzeniu komisji.

Sprawodanie p. Hilton Younga.

Sprawozdanie, złożone przez komandora Hiltona Younga prezesowi Rady Minitsrów i ministrowi skarbu zawiera następujące uwagi:

a) Położenie finansowe i ogólne warunki.

Obecne trudności finansowe Polski wynikają ze zniszczenia i z dezorganizacji Jej przez wojnę oraz z podziału Polski po kresie niewoli na trzy części. Dobre funkcjonowanie systemu skarbowego zależy od trzech czynników: przyzwyczajenia ludności do systemu podatkowego, poczucia odpowiedzialności u społeczeństwa w stosunku do skarbu, oraz doświadczenia i przygotowania urzędników skarbowych. Polska posiada pomyślne warunki wybrnięcia z trudności finansowych — bogactwo naturalne bogactwo zorganizowanego przemysłu oraz twórczość w charakterze pracowitego i zdolnego narodu. Pozatem ma ona mało długów państwowych i niema odszkodowań.

Obecne warunki finansowe. Ujemnym objawem obecnych warunków finansowych w Polsce jest brak pieniędzy w kraju, brak kredytów i brak zaufania do marki, którego to konsekwencją moralną zwrot od prawidłowej produkcji ku spekulacji.

b) Przyczyny obecnego stanu rzeczy.

Źródłem złego jest inflacja i nadmierne drukowanie marek, które trwać dłużej nie może pod groźbą katastrofy.

c) Środki naprawy.

Inflacja jest rezultatem deficytu budżetowego. Lekarstwem na nią jest usunięcie deficytu przez wzmożenie dochodów za pomocą podatków, uzyskanie pieniędzy za pomocą pożyczek oraz zmniejszenie wydatków, będące najskuteczniejszym z tych trzech sposobów. Wszystkie te środki winny być stosowane odrazu. Pierwsze miejsce przypada redukcji wydatków, drugie — pożyczkom trzecie — zwiększeniu dochodów. Wprowadzić trzeba zdrowy pieniądz, koordynację reformy budżetowej i monetarnej. Nie należy wypuszczać nowej waluty, dopóki państwo nie pozbędzie się deficytu. Reforma

monetarna powinna się odrazu udać; rząd powinien więc zaczekać z nowym pieniądzem, aż do powstrzymania inflacji.

Reforma budżetowa. Jednomyślność, z jaką pełnomocnictwa zostały uchwalone w Sejmie, chlubnie świadczy o patrjotyźmie i o decyzji narodu polskiego, aby położyć kres finansowemu złu. Od chwili wniesienia budżetu na rok 1924 zastosowano jako środki naprawy ustawę o pełnomocnictwach, wprowadzającą w życie waloryzację. Opierając się na wpływach podatku majątkowego i waloryzacji podatków, w najbliższej przyszłości można uzyskać jako maksimum dochodów 800 miljonów złp. rocznie. Wydatki zredukować trzeba do tej sumy (miesięcznie do 72 miljonów złotych).

Zwiększenie dochodów. Główną przeszkodą nie jest tu niezdolność zapłacenia podatków lecz trudność ich ściągnięcia. Koniecznem jest zwiększenie sprawności maszyny podatkowej.

Redukcja wydatków. Sprawa redukcji wydatków na armję może być zadecydowana przez mężów stanu danego kraju. System kolejowy należałoby na jakiś czas pozostawić w obecnem stadjum rozwoju, przyczem należałoby podnieść taryfy i znieść wolne bilety kolejowe. Państwo powinno zatrzymać pocztę i telegraf, drukarnie państwowe, zakłady amunicyjne, wydzierżawić lub sprzedać uzdrowiska państwowe, fabryki, kopalnie, rurociągi i udziały państwa w przedsiębiorstwach przemysłowych.

Reforma monetarna i bank kredytowy. Statut banku biletowego ogłoszony już i zatwierdzony, oparty jest na zdrowych podstawach. Państwo nie powinno uczestniczyć w kapitale banku. Subskrypcja musi być dokonana w gotówce. Państwo nie może uzyskać w niem kredyty. Przejście na nową walutę winno być dokonane ostrożnie po osiągnięciu równowagi budżetowej.

Pożyczki. Rząd powinien pożyczać, ile tylko może. Pożyczki wewnętrzne lepsze są od zewnętrznych, gdyż niewyciągają pieniędzy z kraju, muszą być oparte na podstawie złota i zaciągane na krótki termin. Pożyczki zagraniczne można będzie osiągnąć po wydobyciu się z obecnych trudności własnemi siłami. Po przeprowadzeniu reformy finansów, nie powinna się Polska wahać przed zaciągnięciem pożyczek zagranicznych, używając ich jako zabezpieczenia np. kolei żelaznych. Polska powinna poszukać obcych kapitałów, aby wzmocnić swoje finanse i uzyskać zasoby na odbudowę, ale dopiero po sanacji stosunków.

Expose premjera Mac Donalda w Izbie Gmin.

Motywy porozumienia angielsko-rosyjskiego. — Stosunki między Francją a Anglją. Kilka słów o Lidze Narodów. — Rząd Mac Donalda ustąpi tylko po wyrażonym braku zaufania.

Londyn, 13. 2 (PAT. P. R.) Premjer Mac Donald wygłosił expose w izbie gmin.

Premjer oświadczył, że decyzja niezwłocznego uznania rządu sowietów została powzięta na zasadzie zupełnego porozumienia się całego gabinetu. Premjer życzył sobie szybkiego załatwienia wszystkich kwestji spornych między Anglją a Rosją, pierwszym zaś krokiem na tej drodze było uznanie Rosji. Premjer zamierza przedstawić rządowi sowietów szczegółowe wyjaśnienia wszystkich kwestji spornych według danych, znajdujących się w posiadaniu Foreign Office. Mac Donald zaproponował Rosji natychmiastowe rozpatrzenie wszystkich oświadczeń, złożonych przez rząd sowiecki w sprawie uregulowania długów i innych zobowiązań. Rząd sowiecki w odpowiedzi na tę propozycję zgodził się na wyznaczenie rosyjskich członków do anglo-rosyjskiej komisji której będzie powierzone uzgodnienie szczegółów tyczących się długów i innych kwestji spornych, których rozwiązanie nastąpi drogą porozumienia między przedstawicielami Anglji i Rosji. Premjer wyraził nadzieję, że jeszcze przed końcem bieżącego tygodnia Rakowski uda się do Moskwy celem otrzymania ostatecznych instrukcji od swojego rządu co do rozpoczęcia pertraktacji. Kończąc swoje wyjaśnienia co do stanowiska gabinetu względem Rosji sowieckiej, premjer oznajmił: rozpoczynamy nowy tom naszej historji z Rosją, zamykając jaknajspieszniej ostatni tom. Mam nadzieję, że może ostatni tom będzie zawierał przyjaźniejsze ustępy, niż tom poprzedni.

Mac Donald poruszył następnie kwestję stosunków francusko-angielskich. Mówca zaznaczył na wstępie, że w chwili obecnej nie może omówić tej sprawy szczegółowo, dodał jednak, że jest przekonany, iż o ile nie zajdą nieoczekiwane wątpliwości, których się nie spodziewa, to stanowisko obu krajów w sprawie Palatynatu będzie uzgodnione w ciągu kilku dni. Dyplomacja angielska winna być zawsze szczerą i dążyć prosto do wyznaczonego celu, uwzględniając jednak pozatem interesy innych krajów. Z strony tych krajów należy z kolei spodziewać się identycznego postępowania. Francja niema potrzeby obawiać się stanowiska Anglji, jakkolwiek Anglja nie będzie mogła zgodzić się we wszystkich szczegółach ze zdaniem Francji i odwrot, lecz można się spodziewać, że wszelkie mogące powstać trudności dadzą się bezwzględnie usunąć przy zastosowaniu rzetelnego postępowania i dobrej woli. Premjer wyraził zdanie, że jeżeli program pojednania będzie nadal przeprowadzony w tym samym duchu, w jakim został rozpoczęty, to należy się spodziewać przed końcem b. r., że Francja i Anglja będą współpracowały wraz z innymi narodami nad unormowaniem stosunków w Europie.

Rząd przyczyni się w granicach możliwości do powiększenia autorytetu Ligi Narodów. Niemcy winny przyłączyć się do Ligi jak również i Rosja. Mac Donald przypuszcza, że gdy Ameryka przekona sie, że starania nad rozwiązaniem problematów Europy są prowadzone w nowym duchu, wówczas będzie ona gotowa wziąść na siebie część tego zadania. Ostatni ustęp expose tyczył się wewnętrznych spraw Anglji. W końcu expose premjer oświadczył: Wyjątkowe stanowisko rządu partji pracy polega na tem, że jest on w mniejszości. Otóż co do tego — premjer oświadczył, że rząd opuści swe stanowisko jedynie w następstwie powziętej przez izbę uchwały, wyrażającej brak zaufania.

O poprawę bytu szerokich warstw.

Z zapartym oddechem społeczeństwo patrzy na wysiłki rządu około stabilizacji pieniądza i na towarzyszące przeżywanemu okresowi wypadki, które brózdą troski znaczą czoła przeciętnego pracownika umysłowego jak i fizycznego.

Warstwy pracujące wzywa się do daleko idących ofiar, tłómaczy się im konieczność znoszenia chwilowego niedomagania naszego życia gospodarczego, wzywa się te warstwy do oszczędności, do wstrzymania się od zakupów. Kieruje się apele do tej warstwy, która w porównaniu przed wojną reprezentuje tylko nędzę i ubóstwo w najwyższym stopniu.

Warstwa ta, pozbawiona wszelkiego niemal majątku osobistego, nie mająca zabezpieczonego bytu, zabezpieczonej starości, nie mogąca należyte dać wykształcenie swoim dzieciom wiedzie żywot mizerny i opłakany. Na tem ta warstwa ma oszczędzać, kiedy operacje oszczędnościowe na żołądku własnym i swej rodziny dawno już przeprowadziła z tym skutkiem że wzmogła się śmiertelność a choroby święcą prawdziwą orgję wśród tych wydziedziczonych parjasów.

Wzywać do oszczędzania należy sfery bogate, boć i tak kto zna naszą ofiarną inteligencję pracującą, ten wie, że ona bez nawoływań zawsze okazuje zrozumienie wypadków i zadań chwili.

Jej nie trzeba wzywać, nie trzeba jej oszałamiać stekiem frazesów, gdyż akcja ta sprawia pozory, że nie dość należycie i wnikliwie ocenia się samozaparcie tych pracujących warstw, które w kierunku odmawiania sobie wszystkiego doszły już do bohaterstwa.

Poruszona przez nas sprawa ma jednak jeszcze drugie oblicze. Poza całym szeregiem apeli, nawoływań się na ofiarność rzesz pracujących istnieje dążność do obcięcia płac inteligencji pracującej i robotnikom.

Wygląda to tak, jakby cały świat pracujący w trudzie i znoju chciano uśpić narkotykiem frazesu, a później złupić z niego skórę.

Ledwie bowiem po latach ciężkich przyszedł moment, gdy wzrost drożyzny ustał, a już tu i owdzie wybuchły żądania: nie wypłacać dodatków drożyźnianych... za ubiegły miesiąc. Zaroiło się od pomysłów obcięcia dodatków za miesiąc styczeń urzędnikom państwowym, urzędnikom i pracownikom prywatnym, robotnikom.

Wyrachowano bowiem, że urzędnikom i pracownikom nie należy się właściwe ostatni dodatek wykazany przez G. U. St., dodatek, który jest jedynie wyrównaniem płac do poziomu cen w dniu 1 lutego.

Pan prez. Grabski załatwił sprawę w swoim zakresie, polecając wypłacić należny dodatek pracownikom państwowym. — W przedsiębiorstwach prywatnych szaleje w dalszym ciągu orgja ograbiania pracowników z należnej im własności.

Inteligencja pracująca musi się domagać, aby te brudne i chciwe ręce zostały utrzymane w należytym od niej oddaleniu. Inteligencja musi żądać, aby pierwszym obowiązkiem wobec niej — w chwili ustalenia się naszych stosunków — była zasadnicza poprawa jej bytu, i aby płace jej sięgały realnej wartości przedwojennej to jest w stosunku do kosztów utrzymania.

Inteligencja pracująca musi wyjść ze stanu bierności i nie pozwolić na protekcjonalne klepanie jej po ramieniu i dopingowanie ideałami ofiarności.

Musi ona żądać lojalności wobec własnych potrzeb.

(es.)

Jak się przedstawia nasza gospodarka kolejowa?

W obecnej chwili kolej polska nie może jeszcze dawać dochodów.

(Wywiad z dyr. ruchu kol. p. Barwiczem.)

Warszawa, 13 lutego.

Współpracownik „Gazety Porannej“ zwrócił się do dyrektora ruchu kolejowego Barwicza o jego opinję z powodu nadmiernego podrożenia taryf i zaprowadzenie skrajnych oszczędności w kolejnictwie, na co otrzymał z tej miarodajnej strony następujące wyjaśnienie:

— Zasadniczo rzecz ujmując, oszczędności muszą być, bo kolej powinna być przedsiębiorstwem opartem na samowystarczalności. Nie jesteśmy państwem tak bogatem, abyśmy mogli dokładać wielkie sumy na utrzymanie kolei i dotychczas właśnie popełnialiśmy ten błąd, wszelkie zarządzenia i reformy były przeprowadzane tylko ze stanowiska sprawności, a nigdy ze stanowiska ekonomji.

Jednakowoż sposób, w jaki się obecnie wzięto do powiększenia dochodów kolei i ograniczenia wydatków, należy nazwać conajmniej nieostrożnym. Przedewszystkiem wybrano najgorszy czas co do aury. Jest bowiem wykluczone, aby bez dodania funduszów obrotowych dyrekcje kolejowe mogły dać sobie radę, gdy trzeba ponosić tak znaczne wydatki na utrzymanie toru, zamiatanie śniegu itp., a gdy przytem i frekwencja w miesiącach styczniu i lutym jest stale znacznie mniejsza, niż w innych miesiącach obecnie zaś wskutek podwyżek i waloryzacji opłat kolejowych jeszcze się bardziej obniżyła.

Ubytek ten obraca się między 25 a 30 procent.

Nie mogę też zaprzeczyć, że ostatnie podwyżki i waloryzacja nastąpiła w tempie zbyt szybkiem. Dowodzi tego fakt, że podczas, gdy poprzednie podwyżki nie pociągały za sobą zniżenia frekwencji, teraz tak znaczną obniżka nastąpiła. — Nie znaczy to, żeby obecne taryfy kolejowe były za wysokie, jako takie, bo nie osiągnęły one nawet parytetu złota, jednakowoż należy tu wziąć pod uwagę, że dochody wielkiej części ludności także są jeszcze przeważnie bardzo dalekie od tego parytetu.

— Co pan prezes sądzi o przeprowadzonych obecnie ograniczeniach ruchu pociągów osobowych?

— W obecnych warunkach ekonomicznych państwa uważam także ograniczenia za konieczne. Dotychczas kierowaliśmy się w tej mierze zasadą: „zastaw się, a postaw się“. Staraliśmy się za wszelką cenę dociągnąć nasz ruch osobowy do miary przedwojennej, a to jest dla nas obecnie za wielki wysiłek finansowy.

Naprzykład wprowadzenie bezpośredniego wagonu z Budapesztu na Zachód było gestem, który nas wiele kosztował, a nic nie był przydatny a nadto sprowadzał wielkie nieregularności w ruchu. Bowiem wobec bardzo lichej sprawności kolei rumuńskich, wagon ten przychodził do Śniatyna stale ze znacznem spóźnieniem, co wywołało z kolei opóźnienia w naszem ruchu wewnętrznym, podczas gdy tych kilku pasażerów z Rumunji może bez żadnej szkody dla kogokolwiek, przesiąść we Lwowie.

Mojem zdaniem, jak długo państwo nasze przebywa kryzys ekonomiczny — zakończył p. prezes Barwicz swoje uwagi — społeczeństwo nie może się domagać, by kolej służyła tylko jej wygodzie, ale musi zrozumieć, że dobry gospodarz winien zadać sobie przedewszystkiem pytanie, na co i na ile go stać.“

Z ruchu Chrześc. Dem.

Dnia 10 lutego odbyła się w Więcborku konferencja powiatowa robotników leśnych Chrześcijańskiego Zjednoczenia Zawodowego pow. sępolińskiego. Konferencja odbyła się w lokalu kol. Klezera.

Konferencję zagaił i przewodniczył znany działacz robotniczy w okolicy Więcborka kol. Klezer. Przybył również kol. Nowak z Grudziądza, który przedstawił zebranym obecne położenie gospodarcze oraz stan zarobków robotnika leśnego a w końcu zaznajomił obecnych delegatów robotnika leśnego z ostatnio zawartą taryfą płac z Dyr. Lasów Państw. w dniu 6. II. w Toruniu.

Nad referatem wywiązała się obszerna dyskusja w której udział brali wszyscy delegaci, obecni na konferencji. W dyskusji wyłoniły się różne skargi, i żale, które częściowo odbiły się w uchwałach i rezolucjach.

Zebrani delegaci poszczególnych filji rob. leśnych Chrześc. Zjedn. Zaw. pow. sępolińskiego uchwalają więc:

1) Związkowi naszemu tj. Chrze. Zjedn. Zaw. w szczególności kol. Nowakowi wyrażamy nasze pełne zaufanie za jego prace i zabiegi dotychczasowe około robotnika leśnego w powiecie naszym

2) Stwierdzamy, że najgorzej z wszystkich robotników fizycznie pracujących, byliśmy my, robotnicy leśni opłacani, szczególnie od czasu, kiedy zwaloryzowano nam naszą pracę. Aczkolwiek uważamy, że praca nasza winna być zwaloryzowana i każdą taryfę zwaloryzowaną będziemy uważali jako idealną, to jednakże stwierdzamy że jednostki obliczeniowe mnożone przez franka złotego są stanowczo za niskie, wobec czego wzywamy organizację naszą, żeby przeprowadziła na drodze legalnej zarobki takie, któreby nam gwarantowały nasz byt i egzystencję.

3) Stwierdzamy, że niektóre nadleśnictwa zwlekały i zwlekają z wypłacaniem zarobków o kilka tygodni a nawet dowodami służyć możemy, że jedno nadleśnictwo w naszym powiecie nie wypłaciło zarobków dotychczas za prace wykonane w maju 1923 r., wobec czego wzywamy Dyr. Lasów Państw. żeby pouczyła swoich urzędników w jakim to czasie należy się robotnikowi wypłacać zarobki.

4) Robotników leśnych wzywamy do organizowania się pod sztandarem Chrześc. Zjednocz. Zawod., gdyż jedynie ta organizacja jest w stanie wywalczyć to, co jest słusznem i sprawiedliwem dla nas.

Po załatwieniu jeszcze kilku drobnych spraw lokalnych, zamknął posiedzenie kol. Klezer słowami: „Szczęść Boże“.

* * *

W niedzielę dnia 10 lutego odbył się wiec polityczny w Więcborku Chrz. Demokracji. O godz. 6-tej wieczorem zagaił wiec przy szczelnie zapełnionej sali „Szpitalnej“, słowami: „Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus“ ks. dziekan Wilmowski, prezes koła Ch. N. Str. Pracy.

Referat polityczny wygłosił kol. Nowak z Grudziądza. Referent omówił zdarzenia ostatnich miesięcy w Sejmie, rozpoczynając od sprawy utworzenia rządu narodowego z p. Witosem na czele. Przechodząc kolejno wypadki, referent wskazał na prace ub. rządu około uzdrowienia naszych stosunków gospodarczo - politycznych, wskazując na szereg zaprowadzonych podatków, oraz na ustawę o waloryzacji podatków. Zwrócono również uwagę na wydatki państwa i w tej dziedzinie wprowadzono zasady oszczędności daleko idące przez zniesienie niektórych ministerstw redukcję urzędników itd. Rząd większości zapoczątkował pracę nad organizacją Banku Emisyjnego- przez co chciał przystąpić do jaknajszybszego wprowadzenia nowej waluty. Niestety lewica i mniejszość narodowa, które przeczuwały że rząd większości w niedługim czasie przyprowadzi stosunki nasze do równowagi i że to będzie dziełem rządu narodowego, za wszelką więc cenę stronnictwa te destrukcyjne nie dały rządowi temu rozwiniętą pracę do końca przeprowadzić i pod pozorem odmiennego stanowiska w sprawie reformy rolnej przez rozłam w stronnictwie p. Witosa spowodowały rząd p. Witosa do ustąpienia. Pan Thugutt, który najwięcej rząd narodowy zwalczał nie był w stanie rządu nowego utworzyć, wobec czego utworzył rząd p. Grabski, który jest i premjerem i ministrem skarbu. Rząd ten nie wprowadził nic nowego lecz opierając się na programie rządu większości narodowej, stosunki przyprowadza powoli do stabilizacji. Apelem do współpracy z Chrz. Demokracją i z rządem obenym zakończył referent swe przemówienie.

W dyskusji nad referatem rozwinęła się krótka dyskusja, w której brali udział: jeden z inwalidów, wskazując na trudne położenie inwalidów i sierot i jeden z NPR., który zarzucał, że rząd większości dla robotnika nic nie uczynił.

Na ten zarzut odpowiedział referent zaznaczając dyskutantowi z NPR., że żaden w Polsce rząd przez 4 lata tyle nie uczynił co rząd większości w kilku miesiącach i wskazując przytem na szereg ustaw i rozporządzeń robotniczych przeprowadzonych przez ministra pracy i op. społecznej p. Smólskiego.

Ponieważ nikt więcej głosu nie zabierał, przewodniczący po odśpiewaniu „Boże coś Polskę“ zakończył wiec prośbą o łączenie się pod sztandarem Chrześc. Dem., które to stronnictwo jest jedynie w stanie ład, porządek i dobrobyt w państwie naszem zaprowadzić.

* * *

Sprawy wojskowe.

Wydawnictwa wojskowe.

W ostatnich dniach pojawiło sie na półkach księgarskich znowu kilka poważnych prac naukowych wojskowych. Ze względu na to, że sprawa obrony Państwa nie może być obojętną szerokim sferom społeczeństwa, w kilku bodaj słowach podajemy treść tych prac do wiadomości ogółu.

„Balistyka" płk. Windakiewicz. Wojsk. Instytutu Nauk. Wydawniczy. Brak w języku polskim podręczników z dziedziny balistyki sprawia, iż książka ta jest jak najbardziej na czasie. Opracowana z uwzględnieniem najnowszych zdobyczy nauki i doświadczeń ostatniej wojny, w wykładzie jasna i systematyczna, znajdzie niewątpliwie licznych czytelników w szerokich kołach wojskowych.

„Radjokomunikacja kierunkowa i radjogoniometrja" kpt. Stan. Noworolski. Instytut wojskowy Naukowo - Wydawniczy. W pracy tej autor poruszył zagadnienie zajmujące dziś najwybitniejsze umysły na polu telegrafji bez drutu. Rozwiązanie tego zagadnienia wywoła niewątpliwie ogromny przewrót w dziedzinie komunikacji radjotelegraficznej. To też z uznaniem podkreślić należy inicjatywę autora, który zechciał zapoznać szerszy ogół z całokształtem tego zagadnienia. tembardziej, iż zrobił to w sposób przystępny, a jednak utrzymał pracę na odpowiednim poziomie naukowym.

„Chemja i wojna" Moureau, z francuskiego przełożył ppłk. Tadeusz Zieleniewski, Wojskowy Istytut Naukowo - Wydawniczy.

Książka ta porusza wynikłe w czasie ostatniej wojny zagadnienia zastosowania chemji do różnych dziedzin wytwórczości, dotyka też stosunku chemji do obrony państwa wogóle oraz omawia potrzebę reformy wykształcenia chemików i międzynarodowej współpracy na polu wiedzy chemicznej. Temat potraktowany obszernie. Sposób ujęcia i styl — jasne. zrozumiałe nawet dla niechemików. Przy braku w języku polskim podobnych opracowań, ukazanie się „Chemji i wojny" jest iaknajbardziej na czasie. Książkę tę należy polecić nietylko wojskowym. ale wogóle wszystkim, którzy interesują się zagadnieniom obrony państwa.

„Zbiór ćwiczeń bojowych" — praca zbiorowa (mjr. Kara, kpt. Pęczkowski por. Rzepecki), Wojskowy Instytut Naukowo - Wydawniczy.

Praca powyższa jest cennem uzupełnieniem regulaminu w sensie dostarczania przykładów, jakie należy przerobić przy szkoleniu. Z tego względu powinna się znaleźć w ręku każdego instruktora ćwiczeń bojowych piechoty.

Sprawy kościelne

W drugą rocznicę koronacji Ojca świętego.

We wtorek dnia 12 bm. odbyła się z powodu drugiej rocznicy koronacji Ojca św., w katedrze pelplińskiej uroczysta suma i Te Deum.

Zmiany na stanowiskach duszpasterskich.

Z Pelplina donoszą o ostatnich zmianach na stanowiskach duszpasterskich. I tak ks. Hugon Szpitter został mianowany wikarjuszem w Zniwiarzu, dekanacie lubawskiem.

Instytucję kanoniczną na probostwo w Chełmoniu, w dekanacie golubskim, otrzymał dotychczasowy tamtejszy administrator ks. Władysław Grochocki.

Srebrny jubileusz kapłaństwa.

Srebrny jubileusz duszpasterstwa w parafji sianowskiej pow. kartuskiego, obchodził dnia 24 z. m. ks. proboszcz Franciszek Okoniewski.

Ks. prob. Okoniewski jest drugim z rzędu proboszczem Sianowa, które dawniej jako filja złączone były w Strzepczu, objąwszy duszpasterstwo po ks. prob. Gruenholzu.

Wiadomości bieżące.

Kalendarz: Piątek Faustyna m. Wschód słońca 7.21 zachód 5.9. Wschód księżyca 12,20, zachód 3.19.

Nowe przepisy dla emigrantów rosyjskich w Polsce.

Ministerstwo spraw wewnętrznych zamierza w najbliższym czasie wydać nowe przepisy, regulujące sprawę pobytu emigrantów rosyiskich w Polsce. Nowa karta pobytu, ważna na rok, upoważnia emigrantów do osiedlenia się i wykonywania pracy oraz zapewnia im swobodę ruchów na całym obszarze Rzeczypospolitej z pewnemi ograniczeniami w województwach wschodnich.

W związku z tem rosyjski i ukraiński komitet pomocy emigrantom uzyskuje szersze prawa ingerencji w sprawach emigranckich.

—** **Wielki kabaret Artystów Teatru Miejskiego** mający się odbyć w sobotę dnia 16 bm. będzie niezawodnie sensacją bieżącego tygodnia i wogóle tegorocznego karnawału.

....Wieść się już rozchodzi
Szeptają o balu starzy i młodzi
Niejedno serce trwożniej nieco bije.
Niejedna pani nowy kostjum szyje.
Jak się mam ubrać, jakie przybrać szaty?
Pań będzie mnóstwo.... wszystkie niby kwiaty...
Chciałabym błysnąć w tem dobranem gronie,
Myśli panienka, a liczko jej płonie...
Komitet balu dzielnie się spisuje
I różne dziwa nam przygotowuje.

A więc w sobotę nadchodzącą gremjalnie wszyscy ruszą do „Tivoli" na bal Artystów Teatru Miejskiego. Bilety w cenie 4 000 000 marek do nabycia w składzie cygar p. Wawrzyniaka przy ulicy Lipowej.

* * *

Na liczne zapytania komunikują artyści Teatru Miejskiego, że swój bal urządzają raz tylko jeden w tym karnawale, nieodwołalnie w sobotę dnia 16 bm.

—** **Teatr Miejski.** Dziś w czwartek odbędzie się premjera jednej z najbardziej wesołych sztuk współczesnje doby „ŻOŁNIERZ KRÓLOWEJ MADAGASKARU". Najrozmaitsze komiczne sytuacje oraz sceny wywołują na sali huragany śmiechów, tak, że widz z zadowoleniem opuszcza teatr. Dyrekcja nie oszczędziła kosztów, aby komedję tę wystawić jaknajstaranniej. to też sprawiła nowe kostjumy dla baletnic. W głównych rolach występują pp. Hartmanowa, Kostecka, Weissowa, Olańska, Norwidówna, Łaniewska, Lisicka- Lubicz, Olderowicz, Jóźwicki, Kaszyn, Ilcewicz, Drwęski, Burski i inni. Dwie role czołowe odegrają pp. Lenk i Dąbrowski. Reżyseruje p. Srycki.

W piątek popołudniu o godz. 5-etj odbędzie się przedstawienie dla wojska. Odegraną będzie tragedja J. Słowackiego „MAZEPA".

W sobotę wieczorem o godz 7-mej „MAZEPA" popularne przedstawienie 50 proc. zniżki.

Wieczorem o godz. 11-tej **Wielka Reduta Artystów.**

W niedzielę wieczorem o godz. 8-mej „ŻOŁNIERZ MADAGASKARU".

Sprzedaż biletów znajduje się w składzie cygar u p. Wawrzyniaka, Lipowa 3.

—** **Związków Handlowców** urządza w dn. 16 bm. w salach p. Migodzińskiego Bal Karnawałowy. Wstęp tylko za zaproszeniem. (Patrz ogłoszenie w dzisiejszym numerze „Głosu Pom".).

—** **Z kroniki żałobnej.** W dniu 12 bm. zmarła po ciężkiej chorobie ś. p. Helena Schreyerowa, żona znanego w mieście aptekarza i członka orkiestry teatralnej p. m. Romila Schreyera. Pogrzeb odbędzie się w piątek dnia 15 bm.

—** **Na ogłoszenie Kasy Chorych miasta Grudziądza,** dot. zwaloryzowania zaległych składek. zamieszczone w numerze dzisiejszym „Głosu Pomorskiego", zwracamy zainteresowanym uwagę.

—** **Zwracamy w ostatniej chwili uwagę** urzędników bankowych, asekuracyjnych oraz biuralistów, że dziś o godz. 7.30 wieczorem w sali bufetowej Hotelu Warszawskiego wygłosi referat p. Pałędzki, sekretarz Zjednoczenia Związku Pracowników Przemysłu, Handlu i Samorządu.

—** **Zaćmienie księżyca.** Dnia 20 bm. nastąpi całkowite zaćmienie księżyca, którego końcowa faza będzie mogła być obserwowana w złych warunkach z powodu niskiego położenia księżyca nad horyzontem; początek zaćmienia o godz. 16 m. 20 koniec o godz. 17 m. 58.

—** **Na odbudowę Teatru** w miejsce wieńców na grób śp. Natalji z Stolpów Czarlińskiej złożyli: Dr. Kazimierz Hąciowic z Poznania 20 miljonów marek, Spółka Akc. „Unja" z polecenia dyr. T. Owczarzaka z Grudziądza 20.000 mk., za co dziękując, kwituje **Wacław Korzeniewski,** skarbnik K. O. T. M.

—** **„Biały Tydzień"** rozpoczął się wczoraj w środę w Domu towarowym Korzeniewski i sp. Na sprzedaż po cenach wydatnie obniżonych wystawiono olbrzymie ilości towarów białych, jak bielizny, firan, płótna pościelowego, sukien, bluzek itp. Zaś na wszelkie inne towary firma ta w ciągu „Białego Tygodnia" udziela 10 proc. zniżki. Ruch kupujących i zwiedzających wspaniale udekorowaną świetlicę — jest olbrzymi. Każdy korzysta bowiem z tej od dłuższego czasu dość rzadkiej sposobności, aby zaopatrzeć się w tanie i doborowe towary. „Biały Tydzień" potrwa 7 dni aż do przyszłego wtorku.

—** **Zmarły niedawno krwawy car bolszewickiej Rosji — Lenin** ukaże się przed oczyma grudziądzkich bywalców kinowych w teatrze świetlnym „Apollo" w epokowym filmie p. t.: „Car Mikołaj II" (Kiereński, Lenin i Trocki. Film ukaże się w najbliższym czasie. W sobotę ukaże się nadzwyczaj wesoły film „Charlie Chaplin" w czterech 2 aktówkach.

—** **Niecierpliwość,** pragnących ujrzeć najwspanialszy film obecnej doby p. t.: „Hrabina Paryża" ma się już ku końcowi. Film ten przybył już dzisiaj do Grudziąza i zostanie wieczorem wyświetlony w teatrze świetlnym „Orzeł". Przed oczami widza przesuną się wspaniałe sceny z wielkomiejskiego życia wielkiej metropoli eleganckiego świata.

Ruch towarzystw.

(rt.) **„Wydział Panien przy Czytelni dla Kobiet."** — Dziś w czwartek punktualnie o godz. 7 wieczorem pierwsza lekcja fabrykacji kwiatów. Uprasza się Szan. Członkinie o przyniesienie z sobą nożyczek i białej jedwbanej bibuły.

Zarząd.

Z Pomorza.

—** **TORUŃ. (Groźny pożar fabryki Born i Schütze).** Onegdaj wieczorem zaalarmowano straż pożarną do dużego pożaru, który wybuchł na strychu budynku fabrycznego fabryki maszyn Born i Schütze, gdzie wskutek łatwo palnego składu modeli odlewniczych momentalnie się rozpowszechnił, obejmując cały dach tokarni.

Natychmiast przybyła straż pożarna, spiesznie poczęła gasić ogień za pomocą motorowej sikawki ośmiu wężami. Wezwano do pomocy oddział wojskowy. Po kilkugodzinnej energicznej i niebezpiecznej pracy straż zdołała. przylegającą do stojącego w płomieniach budynku centralę elektryczną i maszynę parową fabryki uratować. Budynek tokarni i warsztatu mechanicznego z bardzo cennemi maszynami do obróbki niestety spalił się do ścian gruntowych.

Szkody wyrządzone pożarem wynoszą około 50 000 franków złotych. Zastanawiająco momentalne objęcie płomieniem budynku, jak również pewne oznaki, pozwalają przypuszczać, że pożar powstał z powodu podpalenia.

(Nieszczęśliwy wypadek). W tych dnach robotnik, niejaki Szyniecki Franciszek, zatrudniony w om. Stow. Roln.-Handl. wchodząc po siano dla koni na strych stajni, spadł tak nieszczęśliwie z wysokości 3 mtr., że odniósł ciężkie obrażenia; musiano go odstawić do szpitala.

—** **KARTUZY. (Skutki niemądrych żartów).** W jeziorze klasztornem byłaby nieomal utonęła pewna dziewczynka, którą niesforni chłopacy przy kupowaniu ryb wepchnęli w przerębel. Na szczęście zauważyli to rybacy i prędko dziewczynkę tę z wody wyciągnęli

—** **KOŚCIERZYNA. (Aresztowanie oszusta).** Na ostatni targ w Kościerzynie przybył jakiś pomysłowy kmiotek z okolicy z masłem, którego funt kupiła jakaś kobieta. Po przyjściu do domu kobieta znalazła w środku masła brukiew i kartofle i natychmiast rozpoczęła poszukiwanie oszusta. którego spotkała przy ulicy Piłsudskiego i oddała go w ręce policji. Przy aresztowanym oszuście znaleziono jeszcze 9 funtów masła z zawartością brukwi i kartofli.

(Pożar). W niedzielę przed poł. wybuchnął z niewyjaśnionej przyczyny pożar w posesji p. Aleksandra Zyndy przy ul. Młyńskiej gdzie spalił się doszczętnie chlew murowany. Wskutek niskiego zabezpieczenia, p. Zynda ponosi straty bardzo znaczne

* * *

—** **GDAŃSK. (O język polski w wagonach kolejowych).** „Danziger Neueste Nachrichten" uskarżają się, że w wagonach kolei polskich, kursujących na terytorjum wolnego miasta, są napisy tylko w języku polskim. Dziennik wyraża przypuszczenie, że chodzi tu o stopniowe oswajanie ludności niemieckiej z językiem polskim, co oczywista. organ ten uważa za szkodliwe i niedopuszczalne. Publiczność niemiecka — piszą „Nachrichten" — nie pozwoli na to, aby uszczuplano jej prawa.

(Centrala agitacji na Polskę). Według informacji „Gazety Gdańskiej" utworzony już został skład personalny przyszłego konsulatu sowieckiego w Gdańsku. Personal konsulatu rekrutuje się z Berlina i liczy 18 osób. Kierownikiem ma być dotychczasowy konsul bolszewicki w Hamburgu Jednocześnie z członkami konsulatu przybyć ma kilku agentów politycznych, których zadaniem będzie rozwijanie propagandy bolszewickiej nietylko na terenie Gdańska ale i w Polsce. Bolszewicy chcą uzyskać dla konsulatu dawniejszy budynek rosyjskiego konsulatu przy Landgarten.

Z całej Polski

—** **BYDGOSZCZ. (Wykonanie polichromji w farze).** Sprawa odnowienia fary, tego cudnego zabytku architektury jeszcze w r. 1462 powstałego a której patronuje niezmordowanie dziekan ks. Malczewski, postępuje raźnie naprzód. Na wykonanie polichromji wewnętrznej zebrano już dotąd poważną sumę 10 miljardów marek, co w dzisiejszych czasach stagnacji i braku gotowizny jest sukcesem. Polichromję zgodzono się oddać artyście p. Jackowskiemu po zasięgnięciu wprzód zdania i opinji co do ogólnych zarysów planu u takiej powagi, jaką jest krakowski prof. Makarewicz.

—** **INOWROCŁAW. (Katastrofa budowlana).** Przed kilku dniami nad ranem zapadła się część ściany domu mieszkalnego p. Cz. Dźwikowskiego ul. Dworcowa. Dzięki energicznej pomocy p. A. Szustowicza obyło się bez żadnych następstw.

—** **POZNAŃ. (Straszne nieszczęście).** Onegdaj wydarzyło się w fabryce maszyn H. Cegielskiego w oddziale na Wildzie straszne nieszczęście. Od lewaru odczepił się samochód ciężarowy i runął na ślusarza. Leona Bręczewskiego, miażdżąc mu głowę. Inny ślusarz, Władysław Szymański z Wirek odniósł ciężkie okaleczenie. Ofiara katastrofy. Leon Bręczewski z Starołęki, liczył 37 lat i osierocił żonę z 4 dziećmi.

—** **MODLIN. (Zamach na prochownię).** O zamachu na prochownię w Modlinie dowiadujemy się od naszego korespondenta ciekawych szczegółów.

Złoczyńcy zbliżyli się nocą do prochowni od strony wałów. Dali kilka strzałów. z których jeden trafił wartownika. raniąc go śmiertelnie. Mając teraz wolną drogę złoczyńcy rzucili się ku drzwiom prochowni, w które usiłowali włożyć minę. Jednakże wskutek strzałów zaalarmowany został pluton wojska, który udał się w pogoń za sprawcami zamachu i w rzeczywistości ujął ich. Zaznaczyć trzeba, że bandyci. których było pięciu. zawładnęli przedtem karabinem maszynowym. który stał na wale służąc do obrony przeciw nieprzyjacielskim samolotom.

—* **WARSZAWA. (Rewizja skarbowa w Banku francusko - polskim).** Władze skarbowe od paru dni dokonywują rewizji w banku francusko - polskim. obecnie zaś przystąpiły do spisania protokółu. Prócz niewłaściwego prowadzenia ksiąg bank francusko - polski stoi pod zarzutem wywozu i nielegalnej sprzedaży walut. która jakoby dokonywana była na rachunki fikcyjne.

—* **ŁÓDŹ. (Samobójstwo inwalidy).** W ubiegłą sobotę na ławce przed gmachem sądu okręgowego jakiś młody mężczyzna w oczach wychodzących z biur sądu — pozbawił się życia wystrzałem z rewolweru. Pogotowie ratunkowe stwierdziło już tylko skon, a policja stwierdziła na podstawie znalezionych przy samobójcy dokumentów, iż to jest inwalida wojenny, Władysław Kamer. Przyczyna samobójstwa dotychczas nie ustalona.

—* **KRAKÓW. (Filja biura sowieckiego).** Policja polityczna prowadzi od kilku dni dochodzenia przeciwko organizacji wywrotowej która utworzyła się na tutejszym terenie. Mianowicie wpadnięto na ślad tajnego biura werbunkowego, które zajmowało się wysyłaniem młodych ludzi na kursa komunistyczne do Moskwy. Naczelnika tego biura w osobie pewnego młodzieńca aresztowano.

— **Nabożeństwo za Wilsona w Londynie.** Onegdaj rano w kościele św. Małgorzaty w Westminster odbyło się nabożeństwo za dusze zmarłego b. prezydenta Wilsona. Na nabożeństwo przybyli przedstawiciele króla ks. Walji i ks. Connaught.

— **D'Annunzio księciem Rjeki.** Dzienniki włoskie donoszą, że Gabrjel D'Annunzio ma być mianowany księciem Rjeki w uznaniu zasług i bohaterskich czynów, jakich dokonał w walce o to miasto.

Sprawy społeczno-gospodarcze.

POŻYCZKA KOLEJOWA.

Warszawa, 13. 2. (Pat.) Dziś o godz. w pół do drugiej w gmachu Ministerstwa Skarbu odbyła się konferencja w sprawie pożyczki kolejowej. Z ramienia Ministerstwa Skarbu p. dyr. Rybarski udzielił następujących wyjaśnień: Pożyczka kolejowa, wypuszczona na podstawie rozporządzenia p. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 15 stycznia w odcinkach po 10. 25, 50 ,100 i 500 franków złotych daje następujące prawa i korzyści:

Pożyczka kolejowa jest oprocentowana w wysokości 10 od 100, jednakże uwzględniając uwolnienie pożyczki od podatku od kapitału i rent, w sumie pożyczka ta daje 12 od 100. Kto chce mieć tedy pewny papier pożyczkowy, kto chce mieć zabezpieczenie wysokości dochodów przez czas dłuższy, ten nie znajdzie lepszego papieru od pożyczki kolejowej. Oprocentowanie tak wysokie ma wytłumaczenie jedynie w ciężkiem położeniu państwa. Podczas gdy przed wojną, jeżeli ktoś miał 100.000 franków, dostawał od tego zaledwie 400 do 450 franków procentów rocznie, to dziś mając 90.000 franków w złocie dostanie 10.000 franków złotych, z czego już może żyć wygodnie. Pożyczka kolejowa będzie umorzona w ciągu 10 lat w 20 ratach półrocznych. W razie umorzenia otrzyma posiadacz obligacji oprócz procentów i pełny nominalny kapitał chociaż zapłacił tylko 90 za 100. Co półrocza umarza się 1/20, przyczem trzeba zaznaczyć, że papier procentowy, który jest spłacany w ciągu niezbyt długiego okresu czasu co rok będzie miał mocniejszy kurs na giełdzie, aniżeli papiery których data płatności jest bardzo odległa, albowiem bliższy termin płatności czyni możliwem umieszczenie w nich pieniędzy także przez tych, którymby pieniądze mogły być wcześniej potrzebne. Jeżeli chodzi o gwarancje dla wierzycieli to główną gwarancją jest to, że pożyczka kolejowa jest pożyczką złotową, t. zn., że procenty od pożyczek i od kapitałów będą płacone w równowartości franków złotych. Pożyczka ta jest niezależna od wahań wszelkich walut. Pozatem pożyczka kolejowa otrzyma specjalne zabezpieczenie, mianowicie według par. 3 rozporządzenia p. Prezydenta Rzplitej z dnia 15 stycznia br. kapitał i odsetki od serji I 10-cio procentowej pożyczki kolejowej zabezpiecza się całym ruchomym i nieruchomym majątkiem kolejowym, w szczególności zaś dochodami kolei państwowych oraz majątkiem nieruchomości kolejowych, położonych w okręgu dyrekcji kolei państwowych w Krakowie, Lwowie i Stanisławowie. Pożyczka kolejowa ma na celu dostarczenie kapitału na inwestycje kolejowe, które pozwolą podnieść dochody z kolei tak, że przestaną one obciążać skarb państwa. Poza uwolnieniem odsetek od pożyczki, od podatku od kapitału i rent, pożyczka ta ma następujące przywileje: 1) jest papierem pupilarnym, t. zn. papierem w którym można lokować fundusze osoby, pozostającej pod opieką kapitały fundacyjne i kościelne. 2) jest papierem kaucyjnem, to jest papierem, który przyjmuje państwo jako kaucje, wada i inne ubezpieczenia; 3) pożyczkę kolejową można subskrybować w 50 proc. obligacjach pożyczki złotej z r. 1922. 4) Pożyczka kolejowa jest papierem państwowym, którego wywóz zagranicę, sprzedaż i zastaw zagranicą jest dozwolony.

Na tle powyższych informacji, podanych przez p. dyrektora Rybarskiego wywiązała się dłuższa dyskusja, w której zabierali głos przedstawiciele sfer bankowych oraz prasy warszawskiej.

W sprawie monety srebrnej dla Polski.

Jak nas informują, rząd polski zamierza zamówić **srebrną monetę złotową** we Francji. Bowiem Francja daje najkorzystniejsze warunki bicia monety, jak również najłatwiejszy sposób przewozu. W ten sposób monety złotowe będą bite w różnych krajach, jedynie złote monety w Polsce. Umowa w tym względzie ma być w najbliższym czasie zawarta.

Sprawność kolei polskich.

Opierając się na statystycznych danych koleje polskie mogą poza pokryciem ruchu wewnętrznego i sąsiedzkiego z państwami ościennemi przepuszczać przez tereny Rzplitej 15 par pociągów dziennie z ładunkiem tranzytowym. Roczny tranzyt wynosi około 4 i pół miljona tonn towarów w obie strony przewożonego.

Skandaliczny wyzysk szewców w Warszawie.

Z Warszawy piszą nam: Wynik drugiego dnia ekspertyzy przeprowadzonej przez fachowców przy udziale Oddziału walki z lichwą na obuwie wykazał, że większość szewców pobiera z górą **50 proc.** za dużo niż przysługuje im prawo. Tak więc 10 nowych lichwiarzy-szewców oddanych zostało w ręce prokuratora.

Podwyższenie podatków niezapłaconych.

Min. Skarbu zgłosiło na Radę Ministrów wniosek podnoszący stawki podatków nie uiszczonych w terminie. Chodzi tu o podatki przemysłowo - obrotowe i dochodowe, z wyłączeniem podatku od pensyj i emerytur. Stawka podniesiona będzie o 0,5 proc. za każdy dzień zwłoki.

Sprawozdanie z akcji oszczędnościowych.

Jak się dowiadujemy p. premier Grabski polecił wszystkim ministerstwom przygotować do dnia 20 bm. szczegółowe sprawozdanie z akcji oszczędnościowej w instytucjach rządowych. Stoi to w związku z zamiarem przedłożenia Sejmowi ogólnego sprawozdania o wynikach akcji oszczędnościowej.

Rząd przeciwko spekulacji giełdy krakowskiej.

Notowania giełdy zbożowo - towarowej w Krakowie w ostatnich czasach odbiegają znacznie od notowań giełd innych miast. I tak różnice w ostatnich dniach na kursie żyta dochodziły **do 50 proc.** in **plus**. W związku z tym wyjeżdża w tych dniach do Krakowa **specjalny delegat ministerstwa**, opatrzony rozległemi pełnomocnictwami. Jak nas informują **zamknięcie giełdy towarowo -zbożowej nie jest wykluczone.**

Odbudowa dworców i mostów kolejowych.

Według statystycznych danych w chwili obecnej posiadamy odbudowanych na stałe mostów 50 proc. i dworców oraz gmachów kolejowych **60 proc.** Z prowizorycznie odbudowanych mostów mamy **50 proc.**, budowli **30 proc.** Pozatem doprowadzone zostały całkowicie do porządku tory, sygnały i urządzenia techniczne. Dla uwypuklenia pracy kolejnictwa i techniki naszej dodać należy, że stan techniczny kolei, objętych przez władze polskie był fatalny, zaś 70 proc. sieci kolejowej środkowej i wschodniej połaci kraju było zniszczonych.

Rozpoczęcie pertraktacji polsko - holenderskich.

Zapowiedziane posiedzenia konferencyjne w sprawie traktatu handlowego między Polską a Holandją, rozpoczęły się dnia 9 bm. Minister p. Kiedroń powitał przedstawicieli rządu holenderskiego. W przemówieniu wskazał na łączące nas z Holandją interesy ekonomiczne wyrażając nadzieję, że traktat handlowy znakomicie się przyczyni do zbliżenia się ekonomicznego tych krajów. Poseł holenderski odpowiedział na mowę powitalną podziękowaniem i wyraził zadowolenie z powodu realizującego się traktatu. Udział w konferencji biorą ze strony Polski: p. minister Kiedroń z ramienia M. S. Zagr. pp. St. Łoś i Leon Pączewski; z M. P. i H. pp. Otto Wacławowicz i dr. Juljusz Kiczkowski i p. Makowski (MSZ).

Wartość franka złotego

według ustalenia ministerstwa skarbu

dnia 13 lutego	dnia 14 lutego
1.800.000 mkp.	1.800.000 mkp.

Giełda pieniężna.

Warszawa, dnia 14 2.

10-ta godzina przedpołudniem.

Dolary Stanów Zjedn.	9 225	9.270
Floreny holenderskie		
Franki belgijskie	363	
Franki francuskie	418	
Franki szwajcarskie	1.600	
Funty angielskie	39 550.000	
Korony austryjackie	129.	
Korony czeskie	263.	
Liry włoskie	401	
Korony norweskie		
Korony duńskie		
Korony szwedzkie		
Dolary kanadyjskie		
Pożyczka złota		
Bon złoty		
Miljonówka		
Pożyczka dolarowa		

Gdańsk, dnia 14 2.

Dolar	5,81
Marka polska	0,63
Przekazy na Warszawę	0,61

Poznańskie ceny na bydło z 13. 2. 24.

100 kg. żyw. wagi	Cena 6. 2.	Cena 13 2
Bydło rog. I kl.	20 000 000	190 000 000
„ „ II kl.	170 000 000	164 000 000
„ „ III kl.	140 000 000	130 000.000
Cielęta I kl.	160 000 000	154,000.000
„ II kl.	150,000,000	150 000,000
„ III kl.	130 000 000	130.000.000
Swinie I kl.	220,000.000	200 000,000
„ II kl.	205 000 000	190.000,000
„ III kl.	180 000,000	170,000,000
Owce I kl.	140 000 000	140.000.000
„ II kl.	125.000.000	126.000.000
„ III. kl	—	100 000.000
Prosięta za parę 6—8 tyg.	—	—
Prosięta za parę 9 tyg.	—	—

Drukarnia Pomorska Tow. Akc. Grudziądz.

Redaktor odpowiedzialny Ludwik Łydko

Obwieszczenie.

Rozporządzeniem z dnia 28.1. br., ogłoszonem w Dzienniku Ustaw nr. 13 poz. 120 zarządziło Ministerstwo Skarbu w porozumieniu z Min. Pracy i Opieki Społ. wprowadzenie waloryzacji zaległości składek ubezpieczeniowych, należnych Kasom Chorych z tytułu obowiązkowego ubezp. członków na wypadek choroby

§ 1 wspomnianego rozporządzenia ma brzmienie następujące

Należne Kasom Chorych po dniu 1 stycznia 1924 r. składki ulegają przeliczeniu na franki złote według kursu franka złotego w dniu wypłaty zarobków ubezpieczonemu przez pracodawcę

Należne a niewpłacone do dnia 31 grudnia 1923 r. składki będą przeliczone na franki złote według kursu z dnia 1 stycznia 1924 r. (1 frank = 1.220.000, mkp

W wykonaniu niniejszego rozporządzenia Zarząd Kasy Chorych miasta Grudziądza oznajmia, ze składki za osoby, pobierające wynagrodzenie tygodniowe lub miesięczne, winny być zapłacone inkasentowi **natychmiast** po wręczeniu rachunku albo przesłane Kasie bądź przekazem pocztowym bądź też czekiem na P. K. O. Poznań nr 205.121 wzgl. na konto Kasy Chorych w Polskim Banku Handlowym oddz. w Grudziądzu lub Miejskiej Kasie Oszczędności w Grudziądzu albo też wpłacone do Kasy **w ciągu 3 dni** po odbiorze rachunku.

W końcu zawiadamia się, że od nieuiszczonych w należytym terminie składek Kasa pobierać będzie w myśl art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 6 12. 1923 r. prócz waloryzowanej ich wartośc — także odsetki zwłoki od dnia wręczenia rachunku pracodawcy przez inkasenta

Grudziądz, dnia 14-go lutego 1924. 8007

Zarząd Kasy Chorych miasta Grudziadza

(—) **Nowak**, przewodniczący. (—) **Dr. Rodkowski**, dyrektor.

Przetarg.

Dnia 26 lutego 1924 roku, o godz, 12 w południe, odbędzie się przetarg drogą składania pisemnych ofert na sprzedaż około 3000 mtr. sześc. (trzech tysięcy) desek sosnowych (szalowych). grubości od 20 do 30 mm., suchych, tarcia 1923 roku — w całości lub częściowo w partjach nie mniejszych niż 100 (sto) mtr. sześc.

Deski znajdują się na składach Dyrekcji Budowy K. P., przy stacjach kolejowych Warlubie, Osie, Nowe Skórcz i Ocypel w obrębie Dyrekcji Kolejowej Gdańskiej.

Oferty z podaniem ceny w złotych polskich za jeden metr sześc. wraz z dołączeniem kwitu na wniesione wadjum, w wysokości 5% ceny zaoferowanej, winny być nadsyłane w zapieczętowanych i zalakowanych kopertach z napisem „Oferta na kupno desek sosnowych — szalówek" pod adresem Dyrekcji Budowy Kolei Państwowych w Warszawie, Wiejska 3. do dnia przetargu, t. j. do godz. 12 w południe 26 lutego r. b. Oferty złożone po wskazanym wyżej terminie rozpatrywane nie będą

Wadjum może być wniesione przez Kasę Skarbową w Bydgoszczy na rok bieżący Ekspozytury Leśnej Dyrekcji Budowy Kolei Państw. Nr 24, Kasę Skarbową w Grudziądzu na rok bieżący tejże Ekspozytury Nr. 26. bądź do Kasy Dyrekcji Budowy K. P. w Warszawie, Smolna 5.

Dyrekcja zastrzega sobie prawo wyboru oferenta względnie unieważnienia przetargu.

Szczegółowych informacji udziela bądź Wydział Adm.-Gospodarczy Dyrekcji Budowy K. P w Warszawie, Wiejska 3, bądź Ekspozytura Leśna Dyrekcji Budowy w Warlubiu (st. Warlubie na linji Bydgoszcz-Gdańsk). 7998

Licytacja

drewna opałowego i użytkowego we Wroniach, pow. Wąbrzeski

W czwartek, dnia 21 lutego 1924 r., od godz 9 przed południem począwszy, sprzedawać się będzie w drodze publicznej licytacji za natychmiastową zapłatą w oberży p. **Denble w Król. Nowejwsi** poniżej podane drewno opałowe i użytkowe z trzech rewirów ochronnych, należących do hrabiowskiego rewiru leśnego Wronie i to:

a) drewno użytkowe: ca. 200 fm drewna użytkowego sosnowego i świerkowego I—IV kl., 20 fm buczyny, 10 fm brzozowego, 1200 drągów świerkowych I—IV kl. — Sprzedaż drewna użytkowego nie rozpocznie się przed godziną 2-gą po południu
b) Drewno opałowe 300 rm szczap sosnowych i świerkowych, 40 rm knebli świerkowych, 30 rm wałków świerkowych, 300 rm chróstu sosnowego i świerkowego II klasy.

Warunki licytacji ogłoszone zostaną w terminie Zapłaty czekami się nie przyjmuje.

Ostromecko, dnia 10 lutego 1924 r.

Nadleśnictwo lasów hrabiowskich Ostromecko

(—) Werner. 7999

Poszukuję od natychmiast samodzielnej

siłę szkowej-bilans.stk

piszącej również na maszynie, oraz

STRÓŻA

uczciwego i sumiennego. Praca stała i dobrze płatna.

Edmund Hanczewski

Grudziądz, ulica Toruńska nr 10.

Teatr świetlny **ORZEŁ** Variete

Karty honorowe nieważne!

Dziś premjera dotychczas nieosiągniętego obrazu

Hrabina Paryża

Dramat kryminalno-senzacyjny w 6 aktach z współudziałem artystów sławy światowej jak: Mia May, Emil Jannings, Eryka Glaessner i Gajdarow.

W sobotę punktualnie o godz. 1/2 6-tej, kasa otwarta od godz. 5-tej.

Od soboty jako Variete: „NELSON"

8016

Karty honorowe nieważne!

REPERACJE

wszelkich maszyn rolniczych oraz gorzelni, cegielni, tartaków i t. p.

wykonuje fachowo i spiesznie

Hodam i Ressler, Grudziądz

przy dworcu

20 miljardów 9184

i czynny współudział włoży inżynier do poważniejszego przedsiębiorstwa. — Zgłoszenia **Łukawska Dźwierzno**, powiat Toruński.

Pożyczki 500 1000 dolar. lub równowartość w markach polskich poszukuję za dobrem procentow — Zgłosz. do Gł. Pom. pod nr. 9191.

Artur Gaede

Rektyfikacja Spirytusu, Fabryki Wódek i Likierów

Centrala: Poznań

Oddziały: Toruń, Działdowo, Katowice

poszukuje dla Oddziału w Działdowie

dwuch dzielnych podróżujacych

dobrze zaprowadzonych i obeznanych z branżą wódczaną na Pomorze za pensję i wysoką prowizję.

Oferty kierować do Oddziału w Działdowie. 8000

Z dniem **12 lutego 1924 r.**

podwyższamy normy spłaty hipotek niemieckich **o 10%**, tak, że będziemy pobierali **ogółem** za jedną złotą markę przedwojenną równowartość

0.011 franka złotego

od hipotek na nieruchomościach podlegających ochronie lokatorów, a

0.0165 franka złotego od innych hipotek.

KOMUNALNY BANK KREDYTOWY

w Poznaniu.

Instytucja bankowa prawa publicznego o pupilarnej pewności

8008

Chcesz pieniądze zaoszczędzić 8009

nie omijaj okazji.

Plaszcze wiosenne 26800000 mk.
„ kowerkotowe 38800000 „
„ sukienne 50800000 „
„ kastorowe 86500000 „

MERCEDES

Bydgoszcz, ul Mostowa nr. 2

Polecamy do dostawy natychmiast 500 sztuk

żniwiarek i kosiarek

Oryg. Eckerta

(najlepsze i najwięcej zaprowadzone)

Generalni przedstawiciele na całą Polskę i Gdańsk

NITSCHE SKA., Fabryka Maszyn w Poznaniu. 7901

Sprzedaże

Meble także inne rzeczy do sprzed. Zippel, Pańska 20, III p

Sanie jednokonne z tylnem siedzeniem, szafa do rzeczy, łóżko do sprzed. 9166 **W. Hinz Łasin.**

Linoleum fabr. Delmenhorst, koloru brunatnego, zielonego i inn., 3 m/m grubości, oraz 7976

linoleum na stoły poleca **P. Marschler, Grudziądz** Plac 23 Stycznia nr. 18 telefon 517.

ŻAROWKI owe oddajemy dopóty zapas starczy po mk. 1.700 000 za sztukę na 220 wolt i po niżek 1.500 000 za sztukę na 110 wolt 16—50 św ec. Przy odbiorze większej ilości odpowiedni rabat **Dom wysyłkowy A. Bojahowski, Toruń**, ul Piekary 26. Tel. 349.

Tanio na sprzedaż! Łóżko angielskie sprężynowe z materacem Ogrodowa nr. 33. parter lewo 8016

Sprzedam z powodu wyjazdu **używaną szafę** do rzeczy. łóżko i piecyk gazowy kuchenny. Gackowski, destylator, Ratzyńska nr. 22.

160 majątków ziemskich na sprzedaż poleca **W. Troszczyński, Grudziądz** Toruńska 5, I piętro. Wybór zapewniony. 9168

Skrzydło do sprzedania w piątek i sobotę. Skład obuwia Rynek 14. 9184

PERFUMERYJNE oraz GALANTERYJNE artykuły poleca najkorzystniej **Hurtownia dla fryzjerów** T. z o. p. 7981 **POZNAŃ, św. Marcin 29.** wprost ul. Kantaka

Żyrandol (piękny pająk) wózek sportowy sprzedam ul Kosarowa 11, II piętro lewo, od 3 p. p.

Restauracja w Grudziądzu na sprzedaż. Oferty do Głosu Pom. pod 9193.

Paszportowe fotografje szybko, dobrze, tanio, w 1/2 godzinie. 7923 ul. 3 Maja 10.

Kupno

Kupię większy MAJĄTEK ziemski Zgłoszenia do Głosu Pomorsk. pod nr. 9185.

Zguby

Dnia 7/II. zgub. portfel z pieniędz. i wykaz kolej. (zniżka kol. na nazw Czerwiński. Oddać za wynagr. Czerwinski, poczt Podgórz, Piaski 8. pow. Toruń. 9169